

Edułabowe kształcenie

Magdalena Greczuk

Czym jest Edułab?

Jako niepubliczna szkoła podstawowa łączy w swojej pracy i filozofii działania najbardziej wartościowe elementy wybrane z różnych rzeczywistości edukacyjnych od szkoły systemowej do szkoły demokratycznej. W swojej pracy bazuje na relacji między nauczycielem i uczniem, interesuje się tym, co dla uczniów jest ważne i o czym chcą rozmawiać. Uczniowie nie tylko nabywają wiedzę i umiejętności z różnych przedmiotów, ale także uczą się postaw będących fundamentem dorosłego życia: odpowiedzialności osobistej, odwagi, współpracy, autentyczności i szacunku.

Szkoła zwraca uwagę na efektywność pracy, czyli realizowanie założonych celów optymalnymi metodami w określonym czasie. Buduje atmosferę bezpieczeństwa, czyli dbania o integralność fizyczną i psychiczną uczniów. Jako zespół jest gotowa na poznawanie nieznanego i otwartą postawę wobec świata. „Zaraża” uczniów przekonaniem, że rozwój przynosi radość, daje satysfakcję i co najlepsze, nigdy się nie kończy. Wspiera całościowy rozwój ucznia, a nie tylko tych kompetencji, które daje się zmierzyć testami - dlatego tak samo cieszą nas osiągnięcia naszych uczniów w uczeniu się matematyki, jak i we wspinaniu się na drzewa (choćby tylko jedno z nich odnotowywane są w dzienniku).

Edułab uczy samodzielności, aby uczniowie zdolni byli do podejmowania decyzji i analizowania ich konsekwencji, a także byli gotowi do brania odpowiedzialności za swoje działanie lub jego brak. Zachęca do przyjmowania proaktywnej postawy wobec otoczenia, czyli zadawania pytań, wyjaśniania swoich wątpliwości, żeby uczniowie wiedzieli, gdzie szukać wiedzy i weryfikowali zdobyte informacje, a także aby sami inicjowali działania.

Fot. 1. Zajęcia z przyrody w terenie (fot. A. Królik)

Photo 1. Nature classes in the field

Nauczyciele nie piętnują błędów popełnianych przez uczniów, bo wiedzą, że po analizie i wyciągnięciu wniosków to właśnie na nich można najwięcej się nauczyć. Pozwalają uczniom ponosić konsekwencje ich decyzji, bo tylko w ten sposób mogą się przekonać, czy to były dobre decyzje i czy przyniosły oczekiwane efekty.

Szkoła stosuje znane, cenione i zweryfikowane badaniami naukowymi metody pracy, ponieważ zależy jej, aby uczniowie mieli jak największą motywację wewnętrzną do podejmowania aktywności poznawczej, aby byli zaangażowani w pracę i aby efektywność przyswajania wiedzy była jak najwyższa. Podczas lekcji uczniowie często pracujemy w grupach lub parach, nauczanie odbywa się poprzez różne kanały sensoryczne, pokazuje sens uczenia się poszczególnych rzeczy (fot. 1).

Uczniowie realizują projekty badawcze, zadają pytania i samodzielnie poszukują odpowiedzi, uczestniczą w ćwiczeniach z myślenia. Nauczyciele stosują elementy oceniania kształtującego, uczą matematyki poprzez działanie, uczą czytać i pisać metodą glottodydaktyki, a poprzez całą edukację jako element tła, pojawia się metoda CLIL służąca naturalnemu użyciu języków obcych podczas uczenia się treści z zakresu podstawy programowej (fot. 2).

Fot. 2. Zajęcia z języka polskiego – gry w klasy – nauka przypadków (fot. A. Królik)
Photo 2. Polish language classes - we play classes - case studies

Jako szkoła stawia na współpracę, a nie na rywalizację. Uczniowie uczą się współpracować w różnych zespołach i są świadomi swoich mocnych, ale i słabych stron. Współpraca w grupach nie tylko ich aktywizuje, ale też uczy komunikowania swoich potrzeb oraz słuchania, a także planowania pracy.

W pracy Edulab sięga zarówno do swoich doświadczeń i przemyśleń, jak i współpracy z autorytetami ze świata nauki oraz dydaktyki, a także organizacjami wspierającymi edukację. Szkoła jest członkiem Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO), współpracuje z Akademią Przywództwa Liderów Oświaty (APLO), FamilyLab Polska, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Ośrodkiem rozwoju Edukacji, Instytutem Tutoringu Szkolnego oraz Fundacją Uniwersytet Dzieci. Inspiracje do działania czerpie m. in. od prof.

Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej, Marka Kaczmarzyka, Jacka Pyżalskiego, Marzeny Żylińskiej, Anny Popławskiej czy Jarosława Marka Spychały. Inspiracją są również koncepcje wychowawcze Jespera Juula.

Ważnym ogniwem szkoły jest kadra, która wspiera rozwój emocjonalny uczniów, ponieważ jest przekonana, że zdrowy fundament emocjonalny pozwala w pełni korzystać z potencjału intelektualnego. Dzięki temu, że uczniowie nie budują swojego poczucia wartości na zewnętrznych oznakach sukcesu (bardzo dobre oceny czy wysokie wyniki w konkursach). Jest ono niezależne od otoczenia i płynących zeń sygnałów, a to z kolei zwiększa szansę na to, że będzie ono adekwatne do rzeczywistości i będzie wspierało rozwój uczniów.

Co daje Edulab uczniom i rodzicom?

Edulab jest szkołą świadomie wybraną przez rodziców oraz uczniów. Gwarantuje w swoich założeniach:

kadre, która ma nie tylko kwalifikacje formalne, ale także umiejętność i chęć wspierania uczniów w rozwoju poznawczym oraz emocjonalnym; która chce i lubi pracować z uczniami, a nie tylko realizować materiał dydaktyczny;

- dobrą atmosferę w szkole;
- dobre relacje nauczycieli z uczniami oraz uczniów z nauczycielami;
- przestrzeń, w której uczniowie w bezpieczny sposób mogą poznać siebie i swoje pobudki do działania;
- szeroki wybór zajęć rozwijających zainteresowania i zajęć pozalekcyjnych;
- otwarty dialog na tematy związane z dzieckiem oraz funkcjonowaniem szkoły;
- wsparcie w zgłaszanych problemach rozwojowych/wychowawczych dotyczących ucznia;
- indywidualizację procesu nauczania/uczenia się;
- realizację podstawy programowej oraz jej rozszerzeń w ramach możliwości danego ucznia i klasy;
- rozwój zainteresowań ucznia poprzez stymulowanie go do zdobywania nowej wiedzy;
- poczucie bezpieczeństwa i bezpieczne warunki do uczenia się;
- profesjonalnie udzielaną pomoc psychologiczno-pedagogiczną;
- kształtowanie postawy obywatelskiej;
- współpracę przy kształtowaniu poczucia odpowiedzialności osobistej dziecka;
- sprawiedliwe ocenianie i traktowanie każdego ucznia;
- informacje na temat postępów i problemów ucznia;
- gwarancję, że uczeń będzie szanowany i będzie uczył się szacunku dla innych;
- trening myślenia i twórczego rozwiązywania problemów na miarę swoich możliwości;
- rozwój kluczowych kompetencji;
- kształtowanie umiejętności współpracy i pracy zespołowej oraz pracy indywidualnej;
- warunki do pracy projektowej;
- wdrażanie uczniów do skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, pomoc w przyswajaniu i stosowaniu przez uczniów metod i technik rozwiązywania konfliktów w oparciu o dialog, przygotowanie do wystąpień publicznych;
- przygotowanie do skutecznego działania przy zachowaniu obowiązujących norm;

- pomoc uczniom w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu wiadomości z różnych źródeł;
- akceptację dla błędu jako wartościowego, a czasami wręcz niezbędnego elementu procesu uczenia się;
- współpracę opartą na odpowiedzialności, autentyczności, otwartości, szacunku i optymizmie;
- dbałość o efektywność procesu dydaktycznego oraz wychowawczego;
- maksymalnie zobiektywizowany opis dziecka.

Czego Edulab nie daje?

Rodzice, chcący skorzystać z kształcenia swoich dzieci w Edulabie muszą się liczyć, że w tym miejscu nie otrzymają:

- gwarancji wysokich wyników (nowo przyjmowani uczniowie, nie są sprawdzani, czy ich potencjał intelektualny gwarantuje w przyszłości wysokie wyniki, oraz dlatego, że wysoki wynik nie stanowi dla szkoły podstawowego kryterium oceny sukcesu edukacyjnego uczniów),
- działań podejmowanych wbrew wartościom szkoły,
- występowania w roli egzekutora oczekiwań rodziców,
- nastawienia rywalizacyjnego,
- wyręczania w kwestiach rodzicielskich,
- gotowych instrukcji obsługi dziecka, które zwalniają z myślenia na temat jego potrzeb.

Jakie kluczowe kompetencje kształtuje Edulab?

Świat wokół nas zmienia się bardzo dynamicznie i trudno przewidzieć, jakich dokładnie umiejętności i jakiej wiedzy będą potrzebowali współczesni uczniowie w przyszłości, podczas aktywności zawodowej. Dlatego tak ważne jest wyposażenie uczniów w kilka kluczowych kompetencji, które pozwolą im elastycznie reagować na zmieniającą się rzeczywistość.

Są to kompetencje potrzebne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Są one połączeniem wiedzy, umiejętności i postaw.

Aktywnie kształtujemy u naszych uczniów następujące kompetencje:

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym,
2. Porozumiewanie się w językach obcych,
3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo techniczne,
4. Kompetencje informatyczne,
5. Umiejętność uczenia się,
6. Kompetencje społeczne i obywatelskie,
7. Inicjatywność i przedsiębiorczość,
8. Świadomość i ekspresję kulturalną.

Kompetencje te realizujemy systematycznie i przekrojowo, podczas różnych lekcji i różnych aktywności podejmowanych przez uczniów zarówno w trakcie realizacji zajęć z podstawy programowej, jak i zajęć dodatkowych.

Literatura

<http://www.edulab.edu.pl>

Streszczenie. Edulab to szkoła łącząca w swojej pracy i filozofii działania elementy edukacyjne stosowane w tradycyjnej szkole systemowej oraz w szkole demokratycznej. Podstawą funkcjonowania placówki jest relacja między nauczycielem a uczniem. Uczeń ma możliwość bycia odpowiedzialnym za siebie i swoje sprawy, jest gotowy do dzielenia się swoją wiedzą i umiejętnościami, świadomie podejmuje decyzje, współpracuje, ma poczucie sprawczości. Zajęcia w Edulabie to możliwość prowadzenia eksperymentów, obserwacji oraz doświadczeń, to zadawanie pytań oraz organizowanie przestrzeni do działania. Zajęcia z przyrody, biologii oraz geografii pozwalają na obcowanie ze środowiskiem leśnym w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Słowa kluczowe: Edulab, kształcenie, niepubliczna szkoła podstawowa, przyroda

Summary. Edulab education. Edulab is a school that combines educational elements in its work and philosophy of operation in a traditional system school and in a democratic school. The basis for the functioning of the facility is the relationship between the teacher and the student. The student has the opportunity to be responsible for himself and his affairs, he is ready to share his knowledge and skills, consciously makes decisions, cooperates, has a sense of agency. Classes in Edulabie are the opportunity to conduct experiments, observations and experiences, ask questions and organize space for action. Classes in nature, biology and geography allow us to associate with the forest environment in accordance with the principles of sustainable development.

Key words: Edulab, education, non-public elementary school, nature

Magdalena Greczuk
Politechnika Białostocka
magdalena.greczuk@gmail.com